

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
și completarea Legii nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002
cu privire la notariat**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Alexandru Tănase

Vizează:

Secretarul general al Guvernului

Victor BODIU

Aprobată în ședința Guvernului
din

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea Legii nr. 1453-XV
din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 154-157, art. 1209), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 14¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 14¹. Teritoriul de activitate a notarului

(1) Notarul este obligat să activeze în teritoriul de activitate pentru care a promovat concursul pentru suplinirea locurilor vacante de notari.

(2) Schimbarea teritoriului de activitate a notarului se face doar prin concurs, pentru locul declarat vacant în condițiile prevederilor art. 28 alin. (5) și (6). La concurs participă notarii care au desfășurat activitate practică în profesie de cel puțin 5 ani. Concursul pentru schimbarea teritoriului de activitate a notarului este organizat pînă la desfășurarea concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar.

(3) Condițiile de organizare a concursului pentru schimbarea teritoriului de activitate a notarului se stabilesc în regulamentul aprobat de Ministerul Justiției. Concursul pentru schimbarea teritoriului de activitate a notarului se susține în fața Comisiei de concurs pentru suplinirea locurilor vacante de notar.

(4) Ocuparea posturilor de către notarii care au promovat concursul pentru schimbarea teritoriului de activitate se face în ordinea mediilor obținute. În cazul în care doi sau mai mulți notari au aceeași medie, prioritate are notarul care:

a) are vechime mai mare în funcția de notar;

b) în ultimii 5 ani nu a fost sancționat disciplinar;

c) în ultimii 5 ani nu i-a fost schimbat teritoriul de activitate;

d) domiciliază (împreună cu familia) de mai mult timp în localitatea în care solicită schimbarea teritoriului de activitate.

(5) În cazul absenței temporare a notarului de la birou, dacă pe teritoriul unde își desfășoară acesta activitatea nu este alt notar, ministrul justiției, ținând cont de prevederile art.20 alin.(1), schimbă temporar, prin ordin, competența teritorială a notarului care îl va înlocui pe notarul absent.”.

2. La articolul 22, alineatul (2) se exclude.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr.
1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat

Prin prezentul proiect se propune de a modifica și completa Legea nr. 1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 154-157, art. 1209) în vederea stabilirii unei proceduri clare și transparente de schimbare a competenței teritoriale ale notarului.

La moment, Legea cu privire la notariat, nu reglementează obligația notarului de a activa în teritoriul de activitate pentru care notarul a promovat concursul. Astfel, art. 13 alin. (1) din Legea cu privire la notariat, prevede expres că licența pentru activitate notarială se eliberează pe un termen nelimitat în baza ordinului ministrului justiției, cu indicarea teritoriului pentru care a fost promovat concursul, însă aliniatul (2) al acestui articol nu stabilește teritoriul de activitate ca un element ce urmează să fie inclus în licența pentru exercitarea activității notariale.

În același timp art. 27 alin. (1) din lege, stabilește expres că notarul își va deschide biroul în teritoriu de activitate indicat în ordinul Ministrului Justiției privind investirea cu împuterniciri.

Însă, art. 35 aliniatul (3) prevede că notarul are competență generală cu excepția următoarelor situații;

- a) procedura succesorală notarială este de competența notarului care își desfășoară activitatea pe teritoriul unde defunctul a avut ultimul domiciliu;
- b) în cazul moștenirilor succesive, moștenitorii pot alege pe oricare din notarii care desfășoară activitate pe teritoriul unde defunctul a avut ultimul domiciliu;
- c) actele de protest al cambiilor se fac de notarul care desfășoară activitate pe teritoriul unde se face plata;
- d) eliberarea duplicatului de pe actul notarial se face de notarul în a cărui arhivă se păstrează originalul acestuia; precum și
- e) în alte cazuri prevăzute de legislație.

Altă normă ce stabilește o neconcordanță în necesitatea teritoriului de activitate ca un criteriu de organizare a profesiei este art. 38 din prezenta lege care statuează exhaustiv dreptul notarului de a îndeplini acte notariale la cerere, în afara biroului notarului deschis în teritoriul de activitate pentru care a fost împuternicit prin ordinul ministrului justiției.

Aceste prevederi în lege vin total în contradicție cu principiile de organizare a activității notariale prevăzute expres de lege, astfel potrivit prevederilor, art. 28 alin. (6) numărul necesar de notari se stabilește în fiecare an, de regulă, în primul trimestru, în funcție de cerințele dictate de extinderea teritoriului, de numărul locuitorilor și de volumul solicitărilor din partea publicului.

Prevederile enumerate creează o lacună în aprecierea stabilirii teritoriului de activitate a notarului în cazul în care notarul are competență generală la îndeplinirea actelor notariale, or competența generală a notarului stabilită în art. 35 este competența materială a sa, statutul și nu teritoriul în care să activeze notarul. Astfel, prezentul proiect vine întru delimitarea competenței teritoriale a notarului de cea materială fiind stabilită obligația notarului de a activa în teritoriul de activitate pentru care a promovat concursul, care este egal cu unitatea administrativ teritorială de nivelul II.

Această lacună este stabilită și în hotărârile instanței de judecată prin care s-a admis schimbarea competenței notarului dintr-un teritoriul în altul fără ca Legea cu privire la notariat să prevadă această procedură.

Astfel, întru executarea hotărârilor Curții de Apel Chișinău au fost schimbat teritoriul de activitate a 2 notari. Întru executarea hotărârilor Colegiului civil și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție au fost schimbat teritoriul de activitate a 6 notari și în majoritatea cazurilor fără existența locurilor vacante în teritoriul în care au fost dispus transferul. Întru motivarea hotărârii, instanța de judecată a menționat că la moment Legea cu privire la notariat nu interzice expres transferul notarului dintr-un teritoriu de activitate în altul.

Totodată, sub principiul securității raporturilor juridice și nediscriminării, instanțele de judecată admit transferul notarului dintr-un teritoriu de activitate în altul fără a lua în considerație existența/inexistența locului vacant declarat.

Astfel, prezentul proiect a priori propune ca o obligație a notarului de a activa în teritoriul de activitate pentru care a promovat concursul.

Totodată, prezentul proiect vine cu o procedură de schimbare a competenței teritoriale. Acest drept de schimbare a competenței teritoriale este generat de existența cadrul juridic la stabilirea și repartizarea locurilor vacante de notar, astfel după cum am menționat locurile vacante de notar se scot la concurs în temeiul art. 28. alin. (5) și (6) din Legea cu privire la notariat care stabilește că numărul necesar de notari, numărul de locuri vacante ce urmează a fi scoase la concurs, se aprobă de Ministerul Justiției după consultarea Comisiei de licențiere a activității notariale. Numărul necesar de notari se stabilește în fiecare an, de regulă, în primul trimestru, în funcție de cerințele dictate de extinderea teritoriului, de numărul locuitorilor și de volumul solicitărilor din partea publicului. În urma analizei statistice a criteriilor stabilite în prevederile legale se stabilesc locurile vacante în teritoriile unde este necesar. Astfel, notarii participând la concursul public pentru suplinirea locurilor vacante de notar sunt puși în situația de a-și alege teritoriul de activitate în funcție de cele scoase la concurs de către Ministrul Justiției și media notelor obținute la concursul public. În aceste condiții impuse la admiterea în profesie, lege nu stabilește un mecanism de schimbare a competenței teritoriale, nefiind, astfel, luate în considerație circumstanțele pur umane care pot apărea în viața de zi cu zi (domiciliu permanent al notarului și a familiei lui).

Schimbarea competenței teritoriale a notarului va avea loc în urma unui concurs, susținut în fața Comisiei de concurs pentru suplinirea locurilor vacante de notar, Concursul pentru schimbarea teritoriului de activitate a notarului va fi petrecut înaintea concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar organizat pentru notarii stagiați. Aceasta va contribui la asigurarea respectării criteriilor de stabilire a numărului necesar de notari, deoarece la concursul public pentru suplinirea locurilor vacante de notar vor fi deja actualizate locurile vacante în dependență de rezultatele concursului de schimbare a teritoriului de activitate asigurându-se continuitatea exercitării activității notariale în teritoriu.

Se propune instituirea unei cerințe obligatorii de a participa la concurs și anume ca notarul să activeze 5 ani în teritoriul pentru care a promovat concursul. Acest fapt vine întru asigurarea stabilității prestării serviciilor notariale în teritoriul pentru care a promovat concursul. Mai mult ca atât, stabilirea unui loc vacant de notar într-un anumit teritoriu reprezintă necesitatea notarului ce rezultă din extinderea teritoriului sau creșterea volumului solicitărilor din partea publicului.

Totodată, deși notarul este independent în activitatea sa, notarul prestează un serviciu public. Astfel, pornind de la art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la notariat, care definește notariatul ca o instituție publică abilitată să asigure, în condițiile legii, ocrotirea drepturilor și intereselor legale ale persoanelor și statului prin îndeplinirea de acte notariale în numele Republicii Moldova.

Aceste prevederi impun respectarea drepturilor și intereselor persoanelor prin îndeplinirea de acte notariale. Astfel, accesul persoanelor la serviciile notarului nu trebuie să fie limitat din considerentul că într-un anumit teritoriu nu a fost investit în funcție nici un notar, sau notarii au fost transferați în alte teritorii mai favorabile, în cazul când legea obligă persoana să meargă la notar pentru îndeplinirea actelor notariale.

Această ipoteză este regăsită și în viziunea Parlamentului European, potrivit căreia profesia de notar se caracterizează prin:

- O delegare parțială de suveranitate a statului pentru a asigura serviciu public al autentificărilor convențiilor și al probațiunii;
- O activitate independentă exercitată în interes public sub forma unei profesii liberale dar supusă controlului statului în ceea ce privește prevederile actului notarial, taxarea acestuia reglementată și impusă în interesul clienților, a accesului în profesie, precum și întregii organizări a acesteia;

Mai mult ca atât aceasta este o caracteristică imprescriptibilă a notariatului de tip latin, care este pe larg aplicată în țările din spațiul european. Regăsindu-se de altfel în legislația Germaniei.

În rezultatul operării acestor modificări va fi asigurată transparența și echitatea în procesul de schimbare a teritoriilor de activitate, locurilor vacante după schimbarea teritoriilor de activitate, numărul locurilor de notar în teritoriu care vor corespunde criteriilor de actualizare a numărului necesar de notar.

E de menționat că la moment Ministerul Justiției se mai confruntă cu mai multe cereri de schimbare a teritoriului de activitate a notarului în instanțe de judecată.

Suplimentar menționăm că proiectul în cauză a fost remis la coordonare autorităților vizate care au acceptat proiectul neavând obiecții și completări.

Ministru

Alexandru TĂNASE